

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny 21-34-34

Telex: 816-436

BS/363/132/90

PRYWATYZACJA W OPINII SPOŁECZNEJ

Komunikat z badań

Warszawa, listopad 1990 r.

Prywatyzacja państwowych przedsiębiorstw była jednym z tematów, na które wypowiedali się w październikowym sondażu respondenci CBOS¹.

Otrzymane przez nas wyniki dowodzą, że respondenci nie postrzegają prywatyzacji w grupie najważniejszych obecnie problemów naszego kraju, ani nie optują za uczynieniem z niej najważniejszego celu polityki gospodarczej rządu w najbliższych miesiącach. Zdecydowana większość ankietowanych jest jednak przekonana o tym, że prywatyzacja byłaby korzystnym zabiegiem dla polskiej gospodarki. Dużo rzadsze są zarazem oczekiwania, że będzie ona miała pozytywny wpływ na ich własną sytuację. Uważających tak jest jednak więcej od mających zdanie przeciwne, choć dominują w tym przypadku ci, u których prywatyzacja budzi tyle samo nadziei, co obaw. Tak więc badani częściej spodziewają się pozytywnego (i rzadziej negatywnego) wpływu prywatyzacji na stan gospodarki niż na ich własną sytuację.

Oceniając obecne tempo przekształceń własnościowych, ankietowani twierdzą najczęściej, iż jest ono zbyt opieszale. Sceptyczna jest również opinia o rządowej koncepcji prywatyzacji, a fakt, że ponad połowa badanych nie potrafi jej ocenić oraz że - o czym mówiliśmy wcześniej - prywatyzacja jest rzadko umieszczana wśród najważniejszych krajowych problemów, świadczy o nieskutecznej polityce informacyjnej w tym zakresie.

Większość ankietowanych akceptuje możliwy w wyniku prywatyzacji upadek pojedynczych przedsiębiorstw, jeśli alternatywą byłyby korzyści dla całej polskiej gospodarki. W kwestii podporządkowania projektowanych rozwiązań kryteriom maksymalnej skuteczności ekonomicznej bądź zasadom sprawiedliwości społecznej zdania respondentów są bardzo podzielone, większość jednak opowiada się za przyjęciem tych drugich.

Wyrażane z kolei oczekiwania podporządkowania wszystkich poczynań prywatyzacyjnych ustaleniom prawnym świadczy o odczuwanej przez respondentów potrzebie stworzenia i stosowania regulu-

¹ Sondaż CBOS "Aktualne problemy i wydarzenia"(9) przeprowadzony w dniach 17-23 października 1990 r. na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności (N=1477).

jących dokonywanie zmian gospodarczych podstaw chroniących przed arbitralnymi i nie uzasadnionymi prawnie decyzjami.

W przewidywaniach dotyczących efektów prywatyzacji zdecydowanie przeważają oczekiwania pozytywne, tj. wyższe zarobki, wzmocnienie roli kompetencji tak w przypadku pracowników, jak i kadry kierowniczej oraz lepsze relacje między nimi, nadzieje na inwestycyjne działania nowych właścicieli. Towarzyszą im relatywnie rzadsze obawy o wyższą rywalizację pomiędzy pracownikami, groźbę redukcji czy krótkowzroczność nowych zarządów dotychczas państwowych przedsiębiorstw.

Chęć wzięcia aktywnego udziału w procesie prywatyzacyjnym w wyniku zakupu akcji wyraziła blisko 1/4 badanych, brak zainteresowania 60,5% respondentów, 15,2% nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć.

Na czele listy wymienianych powodów powstrzymywania się od kupna akcji znajduje się brak odpowiednich zasobów finansowych, któremu towarzyszy przekonanie, iż środki te muszą być duże. Inni twierdzą, że nie umieliby ocenić sytuacji danego przedsiębiorstwa. Kolejnym powodem jest ryzykowność obrotu papierami wartościowymi, a to ze względu na złożoność tych operacji. Na końcu listy znajdują się powody wskazujące na niewielkie zaufanie co do opłacalności inwestowania w polskie przedsiębiorstwa bądź w inne formy lokaty oszczędności. Porównując te wyniki z danymi sprzed miesiąca, można stwierdzić spadek przeświadczenia o konieczności dysponowania dużymi zasobami finansowymi bądź specjalistyczną wiedzą, niezbędnymi do wzięcia udziału w obrocie akcjami.

1. Ocena ważności prywatyzacji

Respondenci nie zaliczali prywatyzacji do *najważniejszych problemów, wobec których stoją rząd, parlament i praktycznie całe społeczeństwo*, nie uznali jej więc za sprawę, którą należałoby się zająć w pierwszej kolejności (badanych proszono o uszeregowanie sześciu spraw według tego właśnie kryterium). Średnie rang (tab.1) wskazują bowiem, że prywatyzację najczęściej wymieniano w dalszej kolejności.

Tabela 1

Problemy	Średnia rang
Zmiana na stanowisku prezydenta	2,88
Zwiększenie produkcji	2,98
Zmniejszenie zadłużenia zagranicznego	3,33
Nowe wybory do Sejmu i Senatu	3,73
Zmiana konstytucji	3,86
Prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych	3,87

Najistotniejszym problemem jest ona jedynie dla 8,1% badanych. Podobnie rzadko (8,0% wskazań) uznawano prywatyzację za problem (proszono o podanie jednego), który powinien być najważniejszym celem polityki gospodarczej rządu w najbliższych miesiącach (tab.2).

Tabela 2

w procentach

Cele polityki gospodarczej rządu	Wskazania respondentów
Pobudzenie produkcji w przedsiębiorstwach	30,2
Ograniczenie bezrobocia	29,5
Hamowanie inflacji	18,1
Prywatyzacja zakładów i przedsiębiorstw	8,0
Wymiana kadr kierowniczych	6,0
Wzrost eksportu	2,3
Całkowite zlikwidowanie dotacji do przedsiębiorstw	2,0
Utrzymanie dotychczasowego kursu dolara	0,6
Inne	1,6

Ponad 3/4 ankietowanych (77,8%) nie wymienia jej wśród tych celów. Dodajmy, że ponad połowa badanych (51,2%) nie potrafiła ocenić rządowej koncepcji prywatyzacji, co świadczy o nikłym zainteresowaniu i dość słabej orientacji w tej kwestii.

2. Ocena prywatyzacji dla gospodarki i respondenta

Pytanie, jakim przedsięwzięciem będzie prywatyzacja dla polskiej gospodarki, było zadane również w badaniach wrześ-

niowych². Wyniki obu sondaży podano w tabeli 3.

Tabela 3

w procentach

Czy dla polskiej gospodarki prywatyzacja będzie przedsięwzięciem?	Wskazania respondentów według terminów badań:	
	IX'90	X'90
Bardzo korzystnym	15,1	18,7
Raczej korzystnym	62,0	47,3
Raczej niekorzystnym	8,8	7,7
Zdecydowanie niekorzystnym	1,6	1,9
Trudno powiedzieć	12,4	24,4
	77,1	66,0
	10,4	9,6

Dane wskazują, że w obu terminach badawczych liczba optymistycznie oceniających skutki prywatyzacji dla polskiej gospodarki kilkakrotnie przewyższała liczbę pesymistów. Należy jednak zauważyć, że w ciągu miesiąca odsetek tych pierwszych znacząco się zmniejszył (z 77,1 do 66,0), natomiast wzrósł odsetek nie mających opinii (z 12,4 do 24,4). Nie zmienił się procent uznających prywatyzację za przedsięwzięcie niekorzystne dla polskiej gospodarki - nadal uważa tak co dziesiąty respondent.

Na pytanie o osobiste odczucia wobec zamierzonej prywatyzacji największa liczba (36,2%) respondentów odpowiedziała, że budzi ona u nich *tylko samo obaw co nadziei*. Odczuwający *więcej nadziei niż obaw* (27,8%) przeważają nad twierdzącymi, że wywołuje u nich *więcej obaw niż nadziei* (18,3%). Tylko dla 6,9% ankietowanych prywatyzacja nie ma żadnego znaczenia, a 10,5% nie miało zdania na ten temat.

Zestawienie przewidywań skutków prywatyzacji dla gospodarki i dla sytuacji jednostkowej jednoznacznie wskazuje, że badani częściej spodziewają się pozytywnego (i rzadziej negatywnego) wpływu prywatyzacji na stan gospodarki niż na własne warunki bytowe.

² Sondaż CBOS "Aktualne problemy i wydarzenia" (8) przeprowadzony w dniach 11-17 września 1990 r. na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności (N=1459).

3. Ocena rządowych działań prywatyzacyjnych

Na pytanie: *czy rząd ma jasną i dobrą koncepcję prywatyzacji?* częściej udzielano odpowiedzi przeczących (29,7% badanych) niż twierdzących (18,9%), najczęściej (51,2%) zaś - *trudno powiedzieć*. Wyniki te mogą świadczyć zarówno o niekorzystnej ocenie rządowej koncepcji prywatyzacyjnej, jak i o niewłaściwym sposobie informowania o niej.

Ankietowani mają również zastrzeżenia co do tempa przeprowadzania procesu prywatyzacyjnego (tab.4).

Tabela 4

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, zmiany w kierunku sprywatyzowania gospodarki przebiegają:	Wskazania respondentów według terminów badań:		
	VI '90	IX '90	X '90
Zbyt opieszale	47,4	46,1	44,3
Wystarczająco szybko	30,1	32,5	33,0
Zbyt szybko	12,6	12,4	12,1
Trudno powiedzieć	9,3	8,8	10,2

Utrzymuje się przeświadczenie o zbyt powolnym tempie przemian własnościowych, aczkolwiek duża jest również grupa (około 1/3 badanych) uznających obecne tempo za wystarczające. Oceny o zbyt szybkich zmianach w kierunku sprywatyzowania gospodarki wyrażano ponad trzykrotnie rzadziej, niż opinie o zbyt opieszalejszych zmianach. A zatem oczekiwania społeczne co do tempa prywatyzacji znacznie przewyższają obecną szybkość jej realizacji.

Przewaga niekorzystnych ocen rządowej koncepcji prywatyzacji i opinii o zbyt wolnym tempie jej wprowadzania pozwalają stwierdzić, że bardzo dobremu społecznemu klimatowi wokół idei prywatyzacji (postrzeganie jej pozytywnych skutków dla gospodarki połączone z dużymi nadziejami jednostkowymi) nie towarzyszy akceptacja poczynań rządowych w tym względzie. Fakt niemożności sformułowania opinii przez ponad połowę ankietowanych świadczy o złej polityce informacyjnej o jednym z najważniejszych dla gospodarki i społeczeństwa przedsięwzięć.

4. Postulowane zasady przeprowadzenia prywatyzacji

U podstaw procesu prywatyzacyjnego leży rozwiązanie dwóch zasadniczych problemów. Pierwszy z nich wiąże się z trudnością pogodzenia interesu całości gospodarki bądź sukcesu przeprowadzanych reform z istnieniem niektórych (np. mało efektywnych) przedsiębiorstw, drugi zaś zasady racjonalności ekonomicznej z zasadą sprawiedliwości społecznej.

Jednostkowe rozstrzygnięcia tych spraw i wielkość aprobaty jednej z tworzących je alternatyw określa kształt formuły przekształceń własnościowych cieszącej się społecznym przyzwoleniem. Ponad 2/3 badanych akceptuje możliwy w wyniku prywatyzacji upadek pojedynczych przedsiębiorstw, jeśli alternatywą byłby interes całości polskiej gospodarki (tab.5). Nieco więcej niż 1/4 uważa, że prywatyzacja nie powinna oznaczać zagrożenia dla najmniejszego nawet przedsiębiorstwa.

Tabela 5

	w procentach
<i>Czy władze przystępując do prywatyzacji powinny przede wszystkim:</i>	Wskazania respondentów
A. Kierować się interesem całości polskiej gospodarki, nawet kosztem pojedynczych zakładów pracy i ich załóg czy też Starać się ratować każde, nawet najmniejsze zagrożone upadkiem przedsiębiorstwo	68,5 26,3
B. Kierować się maksymalną skutecznością ekonomiczną przyjętych rozwiązań czy też Mieć na względzie zasady sprawiedliwości społecznej	41,3 53,6
Uwaga: pominięto odpowiedzi <i>trudno powiedzieć</i> i brak opinii.	

W kwestii podporządkowania projektowanych rozwiązań kryteriom maksymalnej skuteczności ekonomicznej, dla których alternatywą byłyby zasady sprawiedliwości społecznej, zdania respondentów są bardzo podzielone - większość jednak opowiada się za przyjęciem tych drugich.

Wyniki te oznaczają konieczność uwzględniania w projekcie i praktyce procesu prywatyzacyjnego rozwiązań spełniających społeczne oczekiwania nie tylko co do ich skuteczności ekonomicznej (za którą opowiada się również duża grupa badanych), ale i zasad odzwierciedlających społeczne poczucie sprawiedliwości.

Respondenci innego październikowego sondażu CBOS³ pytani o ich zdanie na temat prywatyzacji - przekazywania fabryk, aptek i innych zakładów nowym właścicielom (mogli wybrać najwyżej cztery poglądy z przedstawionej listy) najczęściej twierdzili, że najistotniejszym problemem związanym z procesem prywatyzacyjnym jest podporządkowanie wszystkich poczynań ustaleniom prawnym: *opinię najważniejszą, aby dokonywało się (prywatyzowanie gospodarki) zgodnie z prawem* aprobowano 66,1% ankietowanych. Wynik ten świadczy o odczuwanej przez respondentów potrzebie stworzenia i stosowania czytelnych podstaw dokonywania zmian gospodarczych chroniących przed arbitralnymi i nieuzasadnionymi prawnie decyzjami.

Fakt, że ponad połowa respondentów (52,1%) traktuje prywatyzację jako niezbędny warunek "uzdrowienia" naszej ekonomii, pozwala sądzić, iż "terapia" ta będzie szeroko akceptowana. Nie oznacza to jednak istnienia jednolitej wizji sposobu, w jaki miałyby się ona dokonać. Zdaniem 40,8% badanych powinny tu obowiązywać kryteria egalitaryzmu społecznego (*pieniądze nie powinny decydować o własności - wszyscy mają jednakowe prawa*), podczas gdy 17,1% optuje za rozstrzygnięciami typowymi dla rynku kapitałowego, preferującego byłych lub obecnych posiadaczy odpowiednich zasobów finansowych (*trzeba się z tym pogodzić, że dawni właściciele, czy osoby z kapitałem mają większe prawa*).

Różne też są zdania na temat zależności pomiędzy typem własności a wydajnością zakładu pracy. Stwierdzenie: *zakłady państwowe mogą być równie wydajne, jak prywatne* jest akceptowane przez niemal taką samą liczbę badanych (37,2%), jak opinia: *dobrym gospodarzem może być tylko prywatny właściciel* (32,6%). Jednym z zarzutów kierowanych wobec zamiaru prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych jest "nieuczciwość" (*nie jest to "uczciwe" wobec ludzi tam zatrud-*

³ Sondaż CBOS "Omnibus 1000" przeprowadzony w dniach 11-16.10.1990 r. na reprezentatywnej próbie ludności Polski w wieku 16-70 lat (N=980).

nionych) - stawia go 1/4 ankietowanych. O tym, że prywatyzacja jest zjawiskiem angażującym istotne interesy rozmaitych grup społecznych, świadczy obojętność wobec niej zaledwie 6,1% badanej próby.

5. Oczekiwane efekty prywatyzacji

Przewidywania co do efektów prywatyzacji badano, prosząc respondentów o ustosunkowanie się do 8 par stwierdzeń przedstawionych w tabeli 6.

Tabela 6

w procentach

<i>Co, Pana(i) zdaniem, prywatyzacja przyniesie pracownikom i ich przedsiębiorstwom?</i>	Wskazania respondentów
1. Wyższe zarobki	67,4
Niskie i niepewne zarobki	26,3
2. Nowi właściciele kupią nowe urządzenia i maszyny	61,5
Nowi właściciele będą unikali inwestowania w zakład	28,8
3. O obsadzie stanowisk kierowniczych będą decydowały kwalifikacje	57,2
Stanowiska kierownicze będą obejmowali znajomi lub krewni nowego właściciela	36,6
4. Wzmocnienie pozycji i roli najbardziej wydajnych i fachowych pracowników	54,6
Wzmocnienie pozycji tych, którzy wykupili akcje zakładu	38,9
5. Większy szacunek dla pracowników ze strony przełożonych	50,8
Gorsze traktowanie pracowników przez przełożonych	41,4
6. Nowi właściciele będą myśleć perspektywicznie	44,0
Nowi właściciele będą chcieli przede wszystkim wydusić maksymalny zysk	48,2
7. Ewentualne redukcje obejmą tylko zbędnych pracowników	33,2
Każdy będzie się musiał liczyć z utratą pracy	41,4
8. Lepsze stosunki międzyludzkie	20,7
Większą rywalizację między pracownikami	73,9

Uwaga: pominięto odpowiedzi *trudno powiedzieć* i brak odpowiedzi.

Najczęściej ankietowani jako rezultat prywatyzacji wymie-
niali *wzrost rywalizacji między pracownikami* (ok. 74% wskazań), nieco
rzadziej (2/3 próby) - wyższe zarobki. Bardzo często akceptowano
opinię iż *nowi właściciele kupią nowe urządzenia i maszyny* (61,5% res-
pondentów), a także pogląd, że *o obsadzie stanowisk kierowniczych będą*
decydowały kwalifikacje (57,2%). Jednocześnie jednak ponad 1/3 ba-
danych spodziewa się, że stanowiska te będą obejmowali znajomi
lub krewni nowego właściciela. Więcej niż połowa ankietowanych
oczekuje *wzmocnienia pozycji i roli najbardziej wydajnych i fachowych pra-*
cowników (54,6%) oraz *większego szacunku dla pracowników ze strony prze-*
łożonych (50,8%; jednak niewiele mniej osób przewiduje gorsze trak-
towanie - 41,4%). Największa rozbieżność oczekiwań wystąpiła
w ocenach nowego właściciela: prawie tylu samo respondentów zga-
dzało się z poglądem, że *nowi właściciele będą myśleć perspektywicznie*
(44%) co, że *nowi właściciele będą chcieli przede wszystkim wydusić maksy-*
malny zysk (48,2%). W sprawie redukcji pracowników częściej podzie-
lano stwierdzenie, że każdy będzie się musiał liczyć z utratą
pracy (41,4% wskazań), niż że obejmie ona tylko zbędnych pracow-
ników (33,2%).

Tak więc, wśród przewidywanych efektów prywatyzacji zdecydo-
wanie przeważają efekty pozytywne. Spodziewanym wyższym zarobkom,
wzrostowi znaczenia kompetencji, tak w przypadku pracowników, jak
i kadry kierowniczej, lepszym relacjom między nimi, a także na-
dziejom na inwestycyjne działania nowych właścicieli towarzyszą
obawy, nie zawsze szeroko podzielane, związane z większą rywali-
zacją pomiędzy pracownikami, groźbą redukcji czy krótkowzrocz-
nością nowych zarządów państwowych dotychczas przedsiębiorstw.

6. Akcje - stosunek do ich nabywania

Na pytanie: *Czy gdyby pojawiły się oferty sprzedaży akcji prywaty-*
zowanych przedsiębiorstw, to czy kupił(a)by Pan(i) je? twierdząco odpo-
wiedziało 23,8% badanych, przecząco - 60,5%, a 15,2% nie miało
wyrobionego zdania w tej kwestii.

Wyrażający chęć nabycia akcji najczęściej uzasadniali swoje
stanowisko *wysokością przychodów (dywidend) z tytułu posiadania akcji* (50,3%
wskazań), zdecydowanie rzadziej *chęcią posiadania udziału w majątku ja-*
kiegoś przedsiębiorstwa (28,1% głosów) oraz *wysokością zysku z odsprze-*
daży akcji (17% wskazań).

Powody niezainteresowania kupnem akcji zawiera tabela 7.

Tabela 7

w procentach

<i>Z jakich powodów nie jest Pan(i) zainteresowany(a) kupieniem akcji?</i>	Wskazania respondentów
Nie mam wystarczających oszczędności	85,5
Akcje są dla ludzi posiadających dużo pieniędzy	68,2
Nie umiałbym ocenić sytuacji przedsiębiorstwa sprzedającego akcje	52,0
Kupowanie akcji jest zbyt ryzykowne	47,3
Kupowanie i sprzedawanie akcji jest skomplikowaną działalnością	42,2
Akcje polskich przedsiębiorstw bardzo długo nie będą przynosić zysków	35,6
Wolę inne formy oszczędzania bądź inwestowania pieniędzy	30,5

Zdecydowanie najczęściej (85,5% wskazań) od kupna akcji powstrzymuje respondentów brak odpowiednich zasobów finansowych. Bardzo dużo osób jest przekonanych, iż akcje są dla ludzi posiadających dużo pieniędzy. Połowa badanych uzasadnia swoje stanowisko nieumiejętnością oceny sytuacji danego przedsiębiorstwa. Kolejne powody to: ryzykowność obrotu papierami wartościowymi i złożoność tych operacji.

W porównaniu z badaniami wrześniowymi⁴ obecnie rzadziej twierdzono, że kupno akcji wymaga dużych zasobów pieniężnych (o 9,9 punktów procentowych), że obrót akcjami jest zbyt skomplikowany (o 12,4 punktów procentowych) oraz, że jest to operacja zbyt ryzykowna (o 13,1 punktów procentowych). Nie uległ natomiast zmianie odsetek respondentów nie mających wystarczających oszczędności (miesiąc temu powód ten wymieniło 84,2% badanych; o pozostałe wymienione w tabeli 7 powody poprzednio nie pytano lub pytano używając innych wskaźników). Na podstawie przedstawionych tu różnic można powiedzieć, że ubywa przeświadczonych o konieczności dysponowania dużymi zasobami finansowymi bądź specjalistyczną wiedzą przy obrocie akcjami.

⁴ Zob. przypis 2.

7. Zróżnicowanie opinii o prywatyzacji w zależności od cech społeczno-demograficznych badanych

Prywatyzacja jest częściej postrzegana jako przedsięwzięcie korzystne dla polskiej gospodarki i sytuacji jednostkowych (tab. 1 i 2 w aneksie) przez mężczyzn niż kobiety oraz przez mieszkańców miast niż wsi. Istnieje silna dodatnia zależność w tej mierze między poziomem wykształcenia, oceną warunków materialnych rodziny, oceną kierunku rozwoju obecnej sytuacji w Polsce oraz deklarowanymi poglądami politycznymi. Innymi słowy, ocena skutków prywatyzacji (zarówno dla gospodarki, jak i sytuacji jednostkowej) jest tym korzystniejsza, im wyższe jest wykształcenie respondenta, im lepiej ocenia on warunki materialne swojej rodziny, ma lepszą opinię o kierunkach zmian w naszym kraju, deklaruje bardziej pracownicze poglądy. Korzystne poglądy o prywatyzacji są również częściej formułowane przez młodszą część naszych respondentów, rzadziej przez osoby w wieku średnim, a najrzadziej przez badanych w wieku przed- i emerytalnym. Najlepiej wypowiadają się o prywatyzacji przedsiębiorcy prywatni, inteligencja, pracownicy umysłowi oraz robotnicy wykwalifikowani.

Wśród różnych grup społeczno-zawodowych najgorzej oceniają prywatyzację robotnicy niewykwalifikowani, rolnicy, robotnicy leśni oraz pracownicy handlu i usług. Ci pierwsi obawiają się najczęściej utraty pracy: na marginesie należy dodać, że grupa ta - podobnie jak rolnicy i robotnicy leśni - niemal zawsze prezentuje postawę niechętną wszelkim zmianom. Negatywne oceny tego przedsięwzięcia dokonywane przez pracowników handlu i usług mogą natomiast odzwierciedlać poczucie niezadowolenia tej grupy z przyjętej i realizowanej koncepcji tzw. małej prywatyzacji, w wyniku której przegrywają (np. przetargi o dotychczasowe lokale) z pojawiającą się konkurencją kupców prywatnych.

Wszystkie przedstawione tu prawidłowości i wnioski znajdują potwierdzenie w analizie związku między cechami społeczno-demograficznymi badanych a ich odpowiedziami na pytanie o deklarowaną chęć nabycia akcji prywatyzowanych przedsiębiorstw (tabela 3 aneksu).

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Czy dla polskiej gospodarki prywatyzacja będzie przedsięwzięciem:		
	korzystnym	niekorzystnym	brak opinii
Ogółem	66,0	9,5	24,4
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	72,2	9,3	18,4
Kobiety	59,8	9,6	30,6
<u>Wiek</u>			
Do 29	72,0	7,7	20,3
30-39	74,2	7,7	18,0
40-49	64,6	11,9	23,5
50-59	67,7	8,4	23,9
60 lat i więcej	51,7	11,7	36,5
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	60,7	11,5	27,8
Miasto	69,8	8,4	21,9
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	52,1	13,5	34,5
Zasadnicze zawodowe	69,6	8,9	21,5
Średnie	74,1	7,1	18,9
Wyższe	85,2	4,3	10,4
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja, kadra kierownicza	84,3	4,9	10,8
Pozostali umysłowi	72,8	7,7	19,6
Pracownicy handlu i usług	67,9	10,7	21,4
Robotnicy wykwalifikowani	70,2	8,7	21,1
Robotnicy niewykwalifikowani	47,2	11,8	41,0
Robotnicy rolni i leśni	65,5	7,3	27,3
Rolnicy indywidualni	56,0	12,4	31,6
Prywatni przedsiębiorcy	89,9	1,4	8,7
<u>Ocena warunków materialnych rodziny</u>			
Złe	52,6	12,4	35,0
Średnie	70,7	8,5	20,9
Dobre	85,9	5,8	8,4
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>			
Lewicowe	60,6	13,9	25,5
Centrystyczne	66,9	9,9	23,2
Prawicowe	76,6	5,5	17,9
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w Polsce</u>			
Dobry	80,7	5,7	13,9
Zły	52,6	16,7	30,7

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Czy zamierzona prywatyzacja polskiej gospodarki budzi w Panu(i) obawę:		
	więcej nadziei niż obaw	tyle samo nadziei, co obaw	więcej obaw niż nadziei
Ogółem	33,8	44,0	22,3
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	38,4	42,5	19,0
Kobiety	28,5	45,5	26,0
<u>Wiek</u>			
Do 29	38,7	46,4	14,9
30-39	35,7	45,5	18,8
40-49	32,4	45,0	22,5
50-59	32,2	43,3	24,5
60 lat i więcej	30,0	38,6	31,4
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	28,1	47,3	24,6
Miasto	37,0	41,9	21,1
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	28,3	41,5	30,2
Zasadnicze zawodowe	28,9	49,0	22,1
Średnie	36,6	45,7	17,7
Wyższe	51,8	33,0	15,2
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja, kadra kierownicza	50,5	36,4	13,1
Pozostali umysłowi	33,4	42,9	23,7
Pracownicy handlu i usług	28,8	53,0	18,2
Robotnicy wykwalifikowani	36,9	43,4	19,7
Robotnicy niewykwalifikowani	23,1	46,3	30,6
Robotnicy rolni i leśni	35,0	40,0	25,0
Rolnicy indywidualni	21,0	50,3	28,7
Prywatni przedsiębiorcy	59,1	31,8	9,1
<u>Ocena warunków materialnych rodziny</u>			
Złe	24,9	45,0	30,0
Średnie	35,5	44,4	20,2
Dobre	48,9	39,7	11,5
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>			
Lewicowe	26,5	46,1	27,4
Centrystyczne	32,2	46,3	21,5
Prawicowe	42,1	41,5	16,4
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w Polsce</u>			
Dobry	46,8	39,2	14,0
Zły	21,0	43,5	35,4

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka i postawy badanych	Gdyby pojawiły się oferty sprzedaży akcji prywatyzowanych przedsiębiorstw, to czy kupił(a)by Pan(i) je:		
	tak	nie	brak opinii
Ogółem	23,9	60,8	15,3
<u>Płeć</u>			
Mężczyzna	29,3	56,0	14,8
Kobieta	18,5	65,6	15,9
<u>Wiek</u>			
Do 29	29,8	48,3	22,0
30-39	30,3	53,6	16,0
40-49	23,7	57,5	18,7
50-59	21,5	68,1	10,4
60 lat i więcej	14,3	75,2	10,5
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	17,8	65,9	16,3
Miasto	27,8	57,7	14,5
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	13,2	74,1	12,8
Zasadnicze zawodowe	25,2	59,4	15,3
Średnie	30,5	52,2	17,3
Wyższe	41,7	40,9	17,4
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja, kadra kierownicza	48,0	38,2	13,7
Pozostali umysłowi	27,2	54,5	18,3
Pracownicy handlu i usług	25,0	57,1	17,9
Robotnicy wykwalifikowani	23,6	60,7	15,7
Robotnicy niewykwalifikowani	14,5	72,3	13,2
Robotnicy rolni i leśni	23,6	61,8	14,5
Rolnicy indywidualni	13,3	71,2	15,5
Prywatni przedsiębiorcy	51,5	35,3	13,2
<u>Ocena warunków materialnych rodziny</u>			
Złe	14,1	74,0	11,9
Średnie	26,0	55,8	18,2
Dobre	44,0	42,4	13,6
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>			
Lewicowe	21,6	63,4	15,0
Centrystyczne	22,6	61,4	16,0
Prawicowe	33,6	52,9	13,5
<u>Kierunek rozwoju sytuacji w Polsce</u>			
Dobry	33,8	53,0	13,2
Zły	17,0	71,3	11,7